

A10543W1

SECOND PUBLIC EXAMINATION

HONOUR SCHOOL OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE

COURSE II

Paper 6(c) Medieval Welsh Language and Literature II

Trinity Term 2019

Thursday, 23 May, 9.30 am – 12.30pm

Time allowed – Three hours

Answer Question 1 and *two* others.

Do not turn over until told that you may do so.

1. Translate THREE of the following passages into English and comment on any points of literary and linguistic interest therein. You must choose at least ONE passage from Section A and at least ONE from Section B.

SECTION A

(a) Ac y dygwydawd ynteu ar lin Gwydyon; ac yna y trewis Gwydyon a'r hudlath ynteu, yny uyd yn y rith e hunan. Ny welsei neb ar wr dremynt druanach hagen noc a oed arnaw ef. Nit oed dim onyt croen ac ascwrn.

Yna kyrchu Caer Dathyl a wnaeth ef, ac yno y ducpwyt a gahat o uedic da yg Gwyned wrthaw. Kyn kyuyl y'r ulwydyn, yd oed ef yn holl iach. ‘Arglwyd,’ heb ef, wrth Math uab Mathonwy, ‘madws oed y mi caffael iawn gan y gwr y keueis ouut gantaw.’ ‘Dioer,’ heb y Math, ‘ny eill ef ymgynhal, a’th iawn di gantaw.’ ‘Ie,’ heb ynteu, ‘goreu yw genhyf i bo kyntaf y caffwyf iawn.’

Yna dygyuoryaw Gwyned a wnaethant, a chyrchu Ardudwy. Gwydyon a gerdwys yn y blaen, a chyrchu Mur Castell a oruc. Sef a wnaeth Blodeuwed, clybot eu bot yn dyuot, kymryt y morynyon gyt a hi, a chyrchu y mynyd; a thrwy Auon Gynuael kyrchu llys a oed ar y mynyd. Ac ni wydyn gerdet rac ouyn, namyn ac eu hwyneb tra eu keuyn. Ac yna ni wybuant yny syrthyssant yn y llyn ac y bodyssant oll eithyr hi e hunan

(b) ‘Mi a delediwaf dy iawn heuyt yt,’ heb y Bendigeitur. ‘Mi a rodaf yt peir, a chynnedyf y peir yw, y gwr a lader hediw yt, y uwrrw yn y peir, ac erbyn auory y uot yn gystal ac y bu oreu, eithyr na byd llyueryd ganthaw.’ A diolwch a wnaeth ynteu hynny, a diruawr lywenyd a gymerth ynteu o'r achaws hwnnw. A thrannoeth y talwyt y ueirych idaw, tra barhawd meirych dof. Ac odyna y kyrchwyd ac ef kymwt arall, ac y talwyt ebolyon ydaw, yny uu gwbyl idaw y dal. Ac wrth hynny y dodet ar y kymwt hwnnw, o hynny allan, Tal Ebolyon.

A'r eil nos, eisted y gyt a wnaethant. ‘Arglwyd,’ heb y Matholwch, ‘pan doeth yti y peir a rodeist ymi?’

‘E doeth im,’ heb ef, ‘y gan wr a uu y’th wlat ti. Ac ni wn na bo yno y caffo.’

‘Pwy oed hwnnw?’ heb ef.

‘Llassar Llaes Gyfnewit,’ heb ef. ‘A hwnnw a doeth yma o Iwerdon, a Chymidei Kymeiniuoll, y wreic, y gyt ac ef, ac a dianghyssant o'r ty hayarn yn Iwerdon pan wnaethpwyt yn wenn yn eu kylch, ac y dianghyssant odyno. Ac eres gynhyf i ony wdosti dim y wrth hynny.’

(c) Kennatau y mab a orucpwyt, a'e dyuot ynteu y'r llys. Dywedut a oruc y lysuam wrthaw, ‘Gwreicca yssyd da iti, a mab. A merch yssyd imi gwiw y bob gwrda yn y byt.’ Amkawd y mab, ‘Nyt oet y mi eta wa wreicca.’ Dywawd hitheu, ‘Tynghaf tynghet it na latho dy ystlys vrth wreic hyt pan geffych Olwen merch Yspadaden Penkawr.’ Lliuaw a oruc y mab, a mynet serch y uorwyn ym pob aelawt itaw kyn nys rywelhei eiroet. Amkawd y dat vrthaw, ‘Ha uab, py liuy ti? Py drwc yssyd arnat ti?’ ‘Uy lysuam ry dygvys im na chaffwyf wreic byth hyt pan gaffwyf Olwen merch Yspadaden Penkawr.’ ‘Hawd it kaffel hynny, uab,’ heb y tat vrthaw. ‘Arthur yssyd geuynderw it. Dos titheu ar Arthur y diwyn dy wallt, ac erchych hynny idaw yn gyuarws it.’ Mynet as oruc y mab ar orwyd penlluchlwyt pedwar gayaf gauylgygwng carngragen, a frwyn eur kymibiawc yn y penn. Ac ystrodur eur anllawd y danaw, a deu par aryanhyeit lliueit yn y law.

SECTION B

- (a) Edrych a welych, wylan,
 Eigr o liw ar y gaer lân.
 Dywed fy ngeiriau duun,
 Dewised fi, dos at fun.
 Byddai’i hun, beiddia’i hannerch,
 Bydd fedrus wrth foethus ferch
 Er budd; dywed na byddaf,
 Fwynwas coeth, fyw onis caf.
 Ei charu’r wyf, gwbl nwyf nawdd,
 Och wîr, erioed ni charawdd 5
 Na Myrddin wenieithfin iach,
 Na Thaliesin ei thlysach.
 Siprys dyn giprys dan gopr,
 Rhagorbryd rhy gyweirbropr.
 Och wylan, o chai weled
 Grudd y ddyn lanaf o Gred,
 Oni chaf fwynaf annerch,
 Fy nihenydd fydd y ferch. 10
 15
- (b) Kayawc kynhorawc men ydelhei.
 diffun ymlaen bun med a dalhei.
 twll tal y rodawr ene klywei
 awr. ny rodei nawd meint dilynei.
 ny chilyei o gamhawn eny verei
 waet mal brwyn gomynei gwyr nyt echei. 5
 nys adrawd gododin ar llawr mordei.
 rac pebyll madawc pan atcoryei
 namen un gwr o gant eny delhei.
- (c) Oriau hydr yr ehedydd
 A dry fry o’i dŷ bob dydd,
 Borewr byd, berw aur bill,
 Barth â’r wybr, borthor Ebrill.
 Llef radlon, llywiwr odlau,
 Llwybr chweg, llafur teg yw’r tau: 5
 Llunio cerdd uwchben llwyn cyll,
 Lledneisgamp llwydion esgyll.
 Bryd y sydd gennyd, swydd gu,
 A brig iaith, ar bregethu. 10

Braisg dôn o ffynnon y ffydd,
Breiniau dwfn gerbron Dofydd.
Fry yr ai, iawnGai angerdd,
Ac fry y ceny bob cerdd,
Mygr swyn gerllaw magwyr sêr,
Maith o chwyldaith uchelder.
Dogn achub, digon uched,
Y dringaist, neur gefaist ged.

15

2. To what degree can *Y Gododdin*, as it survives in Llyfr Aneirin, be identified with the poem or poems supposedly composed c.600?
3. Why are *Pedeir Keinc y Mabinogi* so different in style to *Culhwch ac Olwen*?
4. Discuss the treatment of magic AND/OR feud in *Pedeir Keinc y Mabinogi*.
5. ‘A dark tale, for all its rumbustiousness’. How much truth is there in this assessment of *Culhwch ac Olwen*?
6. Discuss the interplay of tradition and innovation in the poetry of Dafydd ap Gwilym.
7. ‘Iolo Goch is fully as great a poet as Dafydd ap Gwilym, albeit a very different one.’
Discuss.
8. Give a detailed account of the Middle Welsh nominal system.